

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1002/2544

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.ร.ฎ. มาตรา 118, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, ป.วิ.อ. มาตรา 39, ป.พ.พ. มาตรา 653

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิดแสดงฉบับบริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีกหรือ ส่วนของตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เฉพาะในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วนในคดีอาญาไม่ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้น เมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมโดยมี หนังสือสัญญากู้ยืมเงินมาแสดงก็ถือว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ ตามกฎหมาย แม้สัญญากู้ยืมเงินจะปิดอากรแสตมป์ไม่ครบก็ตามเมื่อเช็คดังกล่าวถูกรณาคาร ปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองได้ร่วมกัน ออกเช็คธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ จำนวนสองฉบับ ฉบับ แรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่นายนิกร ตั้งควัฒนา ผู้เสียหาย เพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมเงินซึ่งเป็นหนี้ที่มี อยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คทั้งสองฉบับถึงกำหนดชำระ ผู้เสียหายนำเช็คทั้งสองฉบับ ไปเข้าบัญชีเงินฝากของผู้เสียหายที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรีเพื่อประสงค์ เพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค แต่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2539 ทั้งสองฉบับโดยให้เหตุผลว่า "บัญชีปิดแล้ว" ทั้งนี้จำเลยทั้งสองร่วมกันออกเช็คโดยเจตนา ที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค เหตุเกิดที่ตำบลวารินชำราบ อำเภวารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานีขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83, 91 จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธระหว่างพิจารณานาย นิกร ตั้งควัฒนา ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิจารณา แล้วพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 ให้เรียงกระทงลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 กระทงแรกให้ลงโทษจำคุกคนละ 8 เดือน กระทงที่สองให้ ลงโทษจำคุกคนละ 4 เดือน รวมจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 12 เดือนจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า กระทงแรกให้จำคุกคนละ 4 เดือน กระทงที่สองให้จำคุก คนละ 2 เดือน รวมจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 6 เดือน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษา ศาลชั้นต้นจำเลยทั้งสองฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 อนุญาตให้ ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ร่วมผู้เสียหายขอถอนคำร้องทุกข์ เฉพาะจำเลยที่ 2 ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่ถึงที่สุด ผู้เสียหาย จะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้ เมื่อผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ เฉพาะจำเลยที่ 2 ย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา

39(2)ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ทางพิจารณาโจทก์และโจทก์ร่วมนำเสนอว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 จำเลยทั้งสองได้มาขอกู้ยืมเงินโจทก์ร่วม 300,000 บาท ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตกลงชำระหนี้คืนโจทก์ร่วม 2 งวด คือวันที่ 13 และ 25 มีนาคม 2539 โจทก์ร่วมตกลงและทำสัญญากู้ไว้เป็นหลักฐานตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 จำเลยทั้งสองได้รับเงินที่กู้ยืมไปแล้วและร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ รวม 2 ฉบับชำระหนี้เงินกู้แก่โจทก์ร่วมตามงวดที่ตกลงกันฉบับแรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ก่อนเช็คฉบับแรกถึงกำหนดในวันที่ 12 มีนาคม 2539 จำเลยที่ 1 ได้โทรศัพท์ถึงโจทก์ร่วมของขอเลื่อนการจ่ายเงินตามเช็คไปกลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเงินฝากของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรีเพื่อประสงค์ เพื่อให้เรียกเก็บเงิน แต่ปรากฏว่าธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินทั้งสองฉบับ ในวันที่ 25 เมษายน 2539 โดยให้เหตุผลเหมือนกันว่า "บัญชีปิดแล้ว" ตามสำเนาเช็คและใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข จ.2 ถึง จ.5 โจทก์ร่วมทวงถามแล้วจำเลยทั้งสองเพิกเฉยก่อนโจทก์ร่วมนำเช็คไปเรียกเก็บเงินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของจำเลยปิดแล้วจำเลยที่ 1 นำสืบว่า จำเลยทั้งสองรู้จักกับโจทก์ร่วมมาก่อนและจำเลยที่ 1 เคยไปกู้ยืมเงินโจทก์ร่วมก่อนหน้านี้ 2 ถึง 3 ครั้ง เมื่อเดือนมกราคม 2539 จำเลยที่ 1 นำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปแลกเงินสดจากโจทก์ร่วมจำนวน 300,000 บาท โจทก์ร่วมคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนและหักดอกเบี้ยเป็นเงิน 30,000 บาท ไว้ก่อนจ่ายเงินให้จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 ไม่ได้กู้ยืมเงินโจทก์ร่วม แต่ไปเป็นเพื่อนจำเลยที่ 1 โจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินและเช็คพิพาทต่อหน้าโจทก์ร่วมเพื่อเป็นผู้ค้ำประกันพิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาเฉพาะจำเลยที่ 1 ว่ากระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่า ตามวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง จำเลยทั้งสองได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับมอบให้โจทก์ร่วม มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยทั้งสองว่าจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ จำเลยทั้งสองฎีกาว่าลายมือชื่อในช่องผู้กู้ เอกสารหมายเลข จ.1 และลายมือชื่อในช่องผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับเห็นได้ชัดว่าลายมือชื่อของจำเลยที่ 1 เป็นลายมือชื่อเดียวกันแต่ใช้ปากกาคนละด้ามทั้งโจทก์ร่วมก็เบิกความยอมรับว่าเช็คที่จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ครั้งอื่น ๆ ให้แก่โจทก์ร่วม ส่วนจำเลยที่ 2 นั้นโจทก์ร่วมก็ทราบดีอยู่แล้วว่าโจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในเช็คพิพาททั้งสองฉบับเพื่อเป็นการค้ำประกันและทราบอยู่แล้วว่า เช็คพิพาทหมายเลข จ.2 และ จ.3 เป็นของจำเลยที่ 1 นั้น โจทก์มีตัวโจทก์ร่วมและนางบรรจง จุฬารักษ์ มาเบิกความยืนยันได้ความว่าจำเลยทั้งสองได้ไปขอกู้ยืมเงินจากโจทก์ร่วมที่บ้านจำนวน 300,000 บาท โจทก์ร่วมตกลงให้จำเลยทั้งสองกู้ยืมเงินและมอบเงินสดให้จำเลยทั้งสองไปในวันเดียวกันนั้น จำเลยทั้งสองตกลงจะชำระเงินกู้ยืมทั้งหมดคืนภายในวันที่ 13 มีนาคม 2539 งวดหนึ่งและในวันที่ 25 มีนาคม 2539 อีกงวดหนึ่งตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 ข้อ 3 ในการชำระเงินกู้ยืมดังกล่าว จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ ลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท มอบให้แก่โจทก์ร่วมโดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้กรอกรายละเอียดลงในเช็คดังกล่าว ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข จ.2 และในการชำระเงินกู้งวดที่ 2 จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารเดียวกันกับฉบับแรก ลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่โจทก์ร่วมอีกเช่นเดียวกัน ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข จ.3 (ส่วนต้นฉบับเช็คโจทก์ร่วมให้ศาลตรวจสอบแล้วขอรับคืนไปทั้ง 2 ฉบับ) จำเลยทั้งสองบอกกับ

โจทก์ร่วมว่าเมื่อเช็คทั้งสองฉบับถึงกำหนดวันสั่งจ่ายให้โจทก์ร่วมนำไปเรียกเก็บเงินได้ทันที ต่อมาวันที่ 12 มีนาคม 2539 จำเลยที่ 1 โทรศัพทแจ้งโจทก์ร่วมว่าอย่าเพิ่งนำเช็คไปเข้าบัญชี เนื่องจากยังไม่มีเงินจ่ายขอให้โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเรียกเก็บเงินประมาณ กลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วมยินยอมและไม่ได้ติดต่อกับจำเลยที่ 1 อีกเลย จนถึงวันที่ 25 เมษายน 2539 โจทก์ร่วมจึงนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาถนนสรรพสิทธิ (ที่ถูกต้องเป็นถนนสรรพสิทธิประสงค์) เพื่อเรียกเก็บเงินแทน แต่ถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คทั้งสองฉบับ โดยให้เหตุผลว่า"บัญชีปิดแล้ว" ตาม สำเนาใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข จ.4 และ จ.4 โจทก์ร่วมทวงถามให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ตามเช็ค ทั้งสองฉบับนั้นแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย จากพยานหลักฐานดังกล่าวของโจทก์และโจทก์ ร่วมกับตามพฤติการณ์แห่งคดีบ่งบอกให้เห็นได้ว่า จำเลยที่ 2 รับราชการเป็นครูระดับ 7 เป็นเพื่อน และเคยร่วมลงทุนในกิจการรับเหมาก่อสร้างกับจำเลยที่ 1 ย่อมมีความรู้สันทัดจัดเจนในการใช้เช็ค และต้องมีความรอบคอบพอสมควรในการลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่า ลงลายมือชื่อในเอกสารสัญญากู้ยืมเพื่อเป็นการค้ำประกันจำเลยที่ 1 จึงขัดต่อเหตุผลและสภาพ ความเป็นจริง จึงไม่น่าหนักใจรับฟังเมื่อพินิจพิจารณาโดยรอบคอบตามคำเบิกความและ พยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมแล้ว ตามพฤติการณ์แห่งคดีรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองออก เช็คพิพาททั้งสองฉบับให้แก่โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ ตามกฎหมาย เมื่อโจทก์ร่วมนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเรียกเก็บเงิน แต่ถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธ การจ่ายเงินเนื่องจากบัญชีของจำเลยที่ 1 ถูกปิดลงก่อนที่โจทก์ร่วมจะนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไป เรียกเก็บเงิน การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตาม เช็คครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 อนึ่งแม้จะปรากฏว่า สัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 ที่โจทก์อ้างในคดีนั้นปิด อากรแสตมป์เพียง 20 บาท ซึ่งตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ข้อ 5 ระบุว่า การกู้ยืมเงินทุกจำนวน เงิน 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แห่งยอดเงินให้กู้ยืมจะต้องปิดอากรแสตมป์ 1 บาท จำเลยทั้งสองทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ 300,000 บาท ดังนั้น จึงต้องปิดอากรแสตมป์ 150 บาท การ ที่โจทก์ปิดอากรแสตมป์ในสัญญากู้ยืมเงินไม่ครบ ซึ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนตราสารนั้นเป็น พยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชี ทายหมายคดีและชี้ชัดมาแล้ว..." จึงมีปัญหาวินิจฉัยว่าเช็คพิพาทที่ออกชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน ดังกล่าว จะเป็นเช็คที่ออกเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย อันจะทำให้จำเลย ทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 หรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิด แสตมป์บริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีกหรือส่วนของตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เฉพาะ ในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วนในคดีอาญาไม่ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้นใน คดีอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เมื่อ จำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมโดยมีสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 มาแสดงก็ถือได้ว่า จำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คดังกล่าวถูกธนาคารตาม เช็คปฏิเสธการจ่ายเงินก็ครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจาก การใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 แล้วจำเลยที่ 1 จึงมีความผิดตามฟ้องที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1

พิพากษาลงโทษจำเลยที่ 1 มานั้นชอบแล้ว ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาฎีกาจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำคุกคดีเฉพาะจำเลยที่ 2 เสียจากสารบบความ นอกจากที่แก้ให้ เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 คู่ฉบับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1002/2544 พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานีโจทก์โจทก์ร่วม โจทก์นายนิกร ตั้งควัฒนาโจทก์นางนฤพร สุทธิสาร หรือนางธนธรณ์ มุสิกะวัน ที่ 1 จำเลยนางเจต สุภา วรพันธ์ ที่ 2 จำเลย ป.รัชฎากร ม. 118 พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 ม. 4 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิดแสดมบับริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือส่วนของตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เฉพาะในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วนในคดีอาญาไม่ ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้น เมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมโดย มีหนังสือสัญญากู้ยืมเงินมาแสดงก็ถือได้ว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ ตามกฎหมาย แม้สัญญากู้ยืมเงินจะปิดอากรแสตมป์ไม่ครบก็ตามเมื่อเช็คดังกล่าวถูกธนาคาร ปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ จำนวนสองฉบับ ฉบับแรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่นายนิกร ตั้งควัฒนา ผู้เสียหาย เพื่อชำระหนี้กู้ยืม เงินซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คทั้งสองฉบับถึงกำหนดชำระ ผู้เสียหาย นำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเงินฝากของผู้เสียหายที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานน สรรพสิทธิ์ประสงค์ เพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค แต่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2539 ทั้งสองฉบับโดยให้เหตุผลว่า "บัญชีปิดแล้ว" ทั้งนี้จำเลยทั้งสองร่วมกันออกเช็ค โดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค เหตุเกิดที่ตำบลวารินชำราบ อำเภวารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานีขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83, 91 จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธระหว่างพิจารณานาย นิกร ตั้งควัฒนา ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิจารณา แล้วพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 ให้เรียงกระทงลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 กระทงแรกให้ลงโทษจำคุกคนละ 8 เดือน กระทงที่สองให้ ลงโทษจำคุกคนละ 4 เดือน รวมจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 12 เดือนจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า กระทงแรกให้จำคุกคนละ 4 เดือน กระทงที่สองให้จำคุก คนละ 2 เดือน รวมจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 6 เดือน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษา ศาลชั้นต้นจำเลยทั้งสองฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 อนุญาตให้ ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ร่วมผู้เสียหายขอถอนคำร้องทุกข์ เฉพาะจำเลยที่ 2 ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่ถึงที่สุด ผู้เสียหาย จะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้ เมื่อผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ เฉพาะจำเลยที่ 2 ย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(2) ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ทางพิจารณาโจทก์และโจทก์ร่วมนำสืบว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 จำเลยทั้งสองได้มาขอกู้ยืมเงินโจทก์ร่วม 300,000 บาท ดอกเบี้ยใน อัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตกลงชำระหนี้คืนโจทก์ร่วม 2 งวด คือวันที่ 13 และ 25 มีนาคม 2539 โจทก์

ร่วมตกลงและทำสัญญาไว้เป็นหลักฐานตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 จำเลยทั้งสองได้รับเงินที่กู้ยืมไปแล้วและร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ รวม 2 ฉบับชำระหนี้เงินกู้แก่โจทก์ร่วมตามงวดที่ตกลงกันฉบับแรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ก่อนเช็คฉบับแรกถึงกำหนดในวันที่ 12 มีนาคม 2539 จำเลยที่ 1 ได้โทรศัพท์ถึงโจทก์ร่วมของขอเลื่อนการจ่ายเงินตามเช็คไปกลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเงินฝากของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรีเพื่อประสงค์ เพื่อให้เรียกเก็บเงิน แต่ปรากฏว่าธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินทั้งสองฉบับ ในวันที่ 25 เมษายน 2539 โดยให้เหตุผลเหมือนกันว่า "บัญชีปิดแล้ว" ตามสำเนาเช็คและใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข จ.2 ถึง จ.5 โจทก์ร่วมทวงถามแล้วจำเลยทั้งสองเพิกเฉยก่อนโจทก์ร่วมนำเช็คไปเรียกเก็บเงินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของจำเลยปิดแล้วจำเลยที่ 1 นำสืบว่า จำเลยทั้งสองรู้จักกับโจทก์ร่วมมาก่อนและจำเลยที่ 1 เคยไปกู้ยืมเงินโจทก์ร่วมก่อนหน้านี้ 2 ถึง 3 ครั้ง เมื่อเดือนมกราคม 2539 จำเลยที่ 1 นำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปแลกเงินสดจากโจทก์ร่วมจำนวน 300,000 บาทโจทก์ร่วมคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนและหักดอกเบี้ยเป็นเงิน 30,000 บาท ไว้ก่อนจ่ายเงินให้จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 ไม่ได้กู้ยืมเงินโจทก์ร่วม แต่ไปเป็นเพื่อนจำเลยที่ 1 โจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินและเช็คพิพาทต่อหน้าโจทก์ร่วมเพื่อเป็นคู่ค้ำประกันพิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาเฉพาะจำเลยที่ 1 ว่ากระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่า ตามวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง จำเลยทั้งสองได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับมอบให้โจทก์ร่วม มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยทั้งสองว่าจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ จำเลยทั้งสองฎีกาว่าลายมือชื่อในช่องผู้กู้ เอกสารหมายเลข จ.1 และลายมือชื่อในช่องผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับเห็นได้ชัดว่าลายมือชื่อของจำเลยที่ 1 เป็นลายมือชื่อเดียวกันแต่ใช้ปากกาคนละด้ามทั้งโจทก์ร่วมก็เบิกความยอมรับว่าเช็คที่จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ครั้งอื่น ๆ ให้แก่โจทก์ร่วม ส่วนจำเลยที่ 2 นั้นโจทก์ร่วมก็ทราบดีอยู่แล้วว่าโจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในเช็คพิพาททั้งสองฉบับเพื่อเป็นการค้ำประกันและทราบอยู่แล้วว่า เช็คพิพาทหมายเลข จ.2 และ จ.3 เป็นของจำเลยที่ 1 นั้น โจทก์มีตัวโจทก์ร่วมและนางบรรจง จุฬาพรณ์ มาเบิกความยืนยันได้ความว่าจำเลยทั้งสองได้ไปขอกู้ยืมเงินจากโจทก์ร่วมที่บ้านจำนวน 300,000 บาท โจทก์ร่วมตกลงให้จำเลยทั้งสองกู้ยืมเงินและมอบเงินสดให้จำเลยทั้งสองไปในวันเดียวกันนั้น จำเลยทั้งสองตกลงจะชำระเงินกู้ยืมทั้งหมดคืนภายในวันที่ 13 มีนาคม 2539 งวดหนึ่งและในวันที่ 25 มีนาคม 2539 อีกงวดหนึ่งตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 ข้อ 3 ในการชำระเงินกู้ยืมดังกล่าว จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ ลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท มอบให้แก่โจทก์ร่วมโดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้กรอกรายละเอียดลงในเช็คดังกล่าว ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข จ.2 และในการชำระเงินกู้งวดที่ 2 จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารเดียวกันกับฉบับแรก ลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่โจทก์ร่วมอีกเช่นเดียวกัน ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข จ.3 (ส่วนต้นฉบับเช็คโจทก์ร่วมให้ศาลตรวจสอบแล้วขอรับคืนไปทั้ง 2 ฉบับ) จำเลยทั้งสองบอกกับโจทก์ร่วมว่าเมื่อเช็คทั้งสองฉบับถึงกำหนดวันส่งจ่ายให้โจทก์ร่วมนำไปเรียกเก็บเงินได้ทันทีต่อมาวันที่ 12 มีนาคม 2539 จำเลยที่ 1 โทรศัพท์แจ้งโจทก์ร่วมว่าอย่าเพิ่งนำเช็คไปเข้าบัญชีเนื่องจากยังไม่มีเงินจ่ายขอให้โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเรียกเก็บเงินประมาณ

กลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วมยินยอมและไม่ได้ติดต่อกับจำเลยที่ 1 อีกเลย จนถึงวันที่ 25 เมษายน 2539 โจทก์ร่วมจึงนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี (ที่ถูกต้องเป็นถนนสรรพสิทธิประสงค์) เพื่อเรียกเก็บเงินแทน แต่ถูกระงับการตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คทั้งสองฉบับ โดยให้เหตุผลว่า"บัญชีปิดแล้ว" ตามสำเนาใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข จ.4 และ จ.4 โจทก์ร่วมทวงถามให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ตามเช็คทั้งสองฉบับนั้นแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย จากพยานหลักฐานดังกล่าวของโจทก์และโจทก์ร่วมกับตามพฤติการณ์แห่งคดีบ่งบอกให้เห็นได้ว่า จำเลยที่ 2 รับราชการเป็นครูระดับ 7 เป็นเพื่อนและเคยร่วมลงทุนในกิจการรับเหมาก่อสร้างกับจำเลยที่ 1 ย่อมมีความรู้สันทัดจัดเจนในการใช้เช็ค และต้องมีความรอบคอบพอสมควรในการลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่าลงลายมือชื่อในเอกสารสัญญากู้ยืมเพื่อเป็นการค้ำประกันจำเลยที่ 1 จึงขัดต่อเหตุผลและสภาพความเป็นจริง จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเมื่อพิจารณาโดยรอบคอบตามคำเบิกความและพยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมแล้ว ตามพฤติการณ์แห่งคดีรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองออกเช็คพิพาททั้งสองฉบับให้แก่โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อโจทก์ร่วมนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเรียกเก็บเงิน แต่ถูกระงับการตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเนื่องจากบัญชีของจำเลยที่ 1 ถูกปิดลงก่อนที่โจทก์ร่วมจะนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเรียกเก็บเงิน การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คครอบงำประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 อนึ่งแม้จะปรากฏว่า สัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 ที่โจทก์อ้างในคดีนี้ปิดอากรแสตมป์เพียง 20 บาท ซึ่งตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ข้อ 5 ระบุว่า การกู้ยืมเงินทุกจำนวนเงิน 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แห่งยอดเงินให้กู้ยืมจะต้องปิดอากรแสตมป์ 1 บาท จำเลยทั้งสองทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ 300,000 บาท ดังนั้น จึงต้องปิดอากรแสตมป์ 150 บาท การที่โจทก์ปิดอากรแสตมป์ในสัญญากู้ยืมเงินไม่ครบ ซึ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนาทราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้และขีดฆ่าแล้ว..." จึงมีปัญหาวินิจฉัยว่าเช็คพิพาทที่ออกชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว จะเป็นเช็คที่ออกเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย อันจะทำให้จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 หรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีกหรือส่วนของตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เฉพาะในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วนในคดีอาญาไม่ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้น ในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมโดยมีสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 มาแสดงก็ถือได้ว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คดังกล่าวถูกระงับการตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินก็ครอบงำประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 แล้วจำเลยที่ 1 จึงมีความผิดตามฟ้องที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาลงโทษจำเลยที่ 1 มานั้นชอบแล้ว ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาฎีกาจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำคุกคดีเฉพาะจำเลยที่ 2 เสียจากสารบบความ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 (دلجรัส รัตนโศภิต-สมศักดิ์ วงศ์ยืน-ประพันธ์

ทรัพย์แสง)แหล่งที่มาเนติบัณฑิตยสภาแผนกหมายเลขคดีศาลฎีกาหมายเลขคดีศาลชั้นต้น หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเหตุปัญหาว่า หนังสือสัญญาหรือเอกสาร เช่น สัญญากู้ยืมเงิน สัญญาเช่าซื้อ มิได้ปิดอากรแสตมป์ ปิดอากรแสตมป์ไม่ครบถ้วนหรือปิดอากรแสตมป์ครบถ้วนแต่ ไม่ได้ขีดฆ่าแล้วมีการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ในมูลหนี้ดังกล่าว ผู้ออกเช็คจะมีความผิดต่อ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 หรือไม่นั้น เดิมศาลฎีกา ได้วินิจฉัยเป็นแนวบรรทัดฐานว่าประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ไม่ใช่บังคับกับคดีอาญา ซึ่งตรง ตามที่มาตรา 118 บัญญัติว่า ใช้บังคับกับคดีแพ่งเท่านั้น (คำพิพากษาฎีกาที่ 3318/2526, 33/2539, 9695/2539) ต่อมาศาลฎีกากลับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวโดยวินิจฉัย ว่า สัญญากู้ยืมเงินหรือสัญญาเช่าซื้อดังกล่าวไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้ตาม ประมวลรัษฎากร มาตรา 118 จึงถือเสมือนหนึ่งว่าไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 หรือมีการทำสัญญาเช่าซื้อกันเป็นหนังสือตาม มาตรา 572 หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย ขาดองค์ประกอบความผิดต่อ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 (คำพิพากษาฎีกาที่ 5829/2540, 2384/2542, 5477/2543, 7027/2543) ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่หมายเหตุนี้ เป็นเรื่องที่ สัญญากู้ยืมเงินปิดอากรแสตมป์ไม่ครบ ศาลโดยที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่า ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีกหรือส่วนของตราสารนั้นเป็น พยานหลักฐานไม่ได้ เฉพาะในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วนในคดีอาญาไม่ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็น พยานหลักฐานได้ เมื่อจำเลยออกเช็คชำระหนี้เงินกู้ยืมโดยมีสัญญากู้ยืมเงินมาแสดงก็ถือได้ว่า จำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินก็ ครอบงำองค์ประกอบความผิดแล้ว เท่ากับศาลฎีกากลับไปใช้หลักตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่มีมา แต่เดิมอีก ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์คำพิพากษา: โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ จำนวนสองฉบับ ฉบับแรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่นาย นิกร ตังควัฒนา ผู้เสียหาย เพื่อชำระหนี้กู้ยืมเงินซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คทั้งสองฉบับถึงกำหนดชำระ ผู้เสียหายนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเงินฝากของผู้เสียหาย ที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรีเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค แต่ถูก ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2539 ทั้งสองฉบับโดยให้เหตุผลว่า "บัญชี ปิดแล้ว" ทั้งนี้จำเลยทั้งสองร่วมกันออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค เหตุเกิดที่ ตำบลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83, 91 จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธระหว่างพิจารณานายนิกร ตังควัฒนา ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วม เป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 ให้เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 กระทงแรกให้ลงโทษจำคุกคนละ 8 เดือน กระทงที่สองให้ลงโทษจำคุกคนละ 4 เดือน รวมจำคุก จำเลยทั้งสองคนละ 12 เดือนจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า กระทง แรกให้จำคุกคนละ 4 เดือน กระทงที่สองให้จำคุกคนละ 2 เดือน รวมจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 6

เดือน นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นจำเลยทั้งสองฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 อนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ร่วมผู้เสียหายขอถอนคำร้องทุกข์เฉพาะจำเลยที่ 2 ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่ถึงที่สุด ผู้เสียหายจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้ เมื่อผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์เฉพาะจำเลยที่ 2 ย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(2)ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้วทางพิจารณาโจทก์และโจทก์ร่วมนำสืบว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 จำเลยทั้งสองได้มาขอกู้ยืมเงินโจทก์ร่วม 300,000 บาท ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตกลงชำระหนี้คืนโจทก์ร่วม 2 งวด คือวันที่ 13 และ 25 มีนาคม 2539 โจทก์ร่วมตกลงและทำสัญญากู้ไว้เป็นหลักฐานตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 จำเลยทั้งสองได้รับเงินที่กู้ยืมไปแล้วและร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ รวม 2 ฉบับชำระหนี้เงินกู้แก่โจทก์ร่วมตามงวดที่ตกลงกันฉบับแรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ก่อนเช็คฉบับแรกถึงกำหนดในวันที่ 12 มีนาคม 2539 จำเลยที่ 1 ได้โทรศัพท์ถึงโจทก์ร่วมของขอเลื่อนการจ่ายเงินตามเช็คไปกลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเงินฝากของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขากอนนสรพสิทธิ์ประสงค์ เพื่อให้เรียกเก็บเงิน แต่ปรากฏว่าธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินทั้งสองฉบับ ในวันที่ 25 เมษายน 2539 โดยให้เหตุผลเหมือนกันว่า "บัญชีปิดแล้ว" ตามสำเนาเช็คและใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข จ.2 ถึง จ.5 โจทก์ร่วมทวงถามแล้วจำเลยทั้งสองเพิกเฉยก่อนโจทก์ร่วมนำเช็คไปเรียกเก็บเงินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของจำเลยปิดแล้วจำเลยที่ 1 นำสืบว่า จำเลยทั้งสองรู้จักกับโจทก์ร่วมมาก่อนและจำเลยที่ 1 เคยไปกู้ยืมเงินโจทก์ร่วมก่อนหน้านี้ 2 ถึง 3 ครั้ง เมื่อเดือนมกราคม 2539 จำเลยที่ 1 นำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปแลกเงินสดจากโจทก์ร่วมจำนวน 300,000 บาท โจทก์ร่วมคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนและหักดอกเบี้ยเป็นเงิน 30,000 บาท ไว้ก่อนจ่ายเงินให้จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 ไม่ได้กู้ยืมเงินโจทก์ร่วม แต่ไปเป็นเพื่อนจำเลยที่ 1 โจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินและเช็คพิพาทต่อหน้าโจทก์ร่วมเพื่อเป็นคู่ค้ำประกันพิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาเฉพาะจำเลยที่ 1 ว่ากระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่า ตามวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง จำเลยทั้งสองได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับมอบให้โจทก์ร่วม มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยทั้งสองว่าจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ จำเลยทั้งสองฎีกาลายมือชื่อในช่องผู้กู้ เอกสารหมายเลข จ.1 และลายมือชื่อในช่องผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับเห็นได้ชัดว่าลายมือชื่อของจำเลยที่ 1 เป็นลายมือชื่อเดียวกันแต่ใช้ปากกาคนละด้ามทั้งโจทก์ร่วมก็เบิกความยอมรับว่าเช็คที่จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ครั้งอื่น ๆ ให้แก่โจทก์ร่วม ส่วนจำเลยที่ 2 นั้นโจทก์ร่วมก็ทราบที่อยู่แล้วว่าโจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในเช็คพิพาททั้งสองฉบับเพื่อเป็นการค้ำประกันและทราบอยู่แล้วว่า เช็คพิพาทหมายเลข จ.2 และ จ.3 เป็นของจำเลยที่ 1 นั้น โจทก์มีตัวโจทก์ร่วมและนางบรรจง จุฬารักษ์ มาเบิกความยืนยันได้ความว่า จำเลยทั้งสองได้ไปขอกู้ยืมเงินจากโจทก์ร่วมที่บ้านจำนวน 300,000 บาท โจทก์ร่วมตกลงให้จำเลยทั้งสองกู้ยืมเงินและมอบเงินสดให้จำเลยทั้งสองไปในวันเดียวกันนั้น จำเลยทั้งสองตกลงจะชำระเงินกู้ยืมทั้งหมดคืนภายในวันที่ 13 มีนาคม 2539 งวดหนึ่งและในวันที่ 25 มีนาคม 2539 อีกงวดหนึ่ง ตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 ข้อ 3 ในการชำระเงินกู้ยืมดังกล่าว จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคาร

กรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ ลงวันที่ 13 มีนาคม 2539
จำนวนเงิน 200,000 บาท มอบให้แก่โจทก์ร่วมโดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้กรอรายละเอียดลงในเช็ค
ดังกล่าว ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข 2 และในการชำระเงินกู้ยืมที่ 2 จำเลยทั้งสองได้ร่วมกัน
ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารเดียวกันกับฉบับแรก ลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน
100,000 บาท ให้แก่โจทก์ร่วมอีกเช่นเดียวกัน ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข 3 (ส่วนต้นฉบับเช็ค
โจทก์ร่วมให้ศาลตรวจสอบแล้วขอรับคืนไปทั้ง 2 ฉบับ) จำเลยทั้งสองบอกกับโจทก์ร่วมว่าเมื่อเช็ค
ทั้งสองฉบับถึงกำหนดวันส่งจ่ายให้โจทก์ร่วมนำไปเรียกเก็บเงินได้ทันที ต่อมาวันที่ 12 มีนาคม
2539 จำเลยที่ 1 โทรศัพทแจ้งโจทก์ร่วมว่าอย่าเพิ่งนำเช็คไปเข้าบัญชีเนื่องจากยังไม่มีเงินจ่ายขอให้
โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเรียกเก็บเงินประมาณกลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วม
ยินยอมและไม่ได้ติดต่อกับจำเลยที่ 1 อีกเลย จนถึงวันที่ 25 เมษายน 2539 โจทก์ร่วมจึงนำเช็ค
พิพาททั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี
สิทธิ (ที่ต้องเป็นถนนสรรพสิทธิประสงค์) เพื่อเรียกเก็บเงินแทน แต่ถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธ
การจ่ายเงินตามเช็คทั้งสองฉบับ โดยให้เหตุผลว่า "บัญชีปิดแล้ว" ตามสำเนาใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข
จ.4 และ จ.4 โจทก์ร่วมทวงถามให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ตามเช็คทั้งสองฉบับนั้นแล้ว แต่จำเลย
ทั้งสองเพิกเฉย จากพยานหลักฐานดังกล่าวของโจทก์และโจทก์ร่วมกับตามพฤติการณ์แห่งคดี
บ่งบอกให้เห็นได้ว่า จำเลยที่ 2 รับราชการเป็นครูระดับ 7 เป็นเพื่อนและเคยร่วมลงทุนในกิจการ
รับเหมาก่อสร้างกับจำเลยที่ 1 ย่อมมีความรู้สันตติฐานในการใช้เช็คและต้องมีความรอบคอบ
พอสมควรในการลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่าลงลายมือชื่อในเอกสาร
สัญญากู้ยืมเพื่อเป็นการค้าประกันจำเลยที่ 1 จึงขัดต่อเหตุผลและสภาพความเป็นจริง จึงไม่มี
น้ำหนักให้รับฟังเมื่อพิจารณาโดยรอบคอบตามคำเบิกความและพยานหลักฐานของโจทก์และ
โจทก์ร่วมแล้ว ตามพฤติการณ์แห่งคดีรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองออกเช็คพิพาททั้งสองฉบับให้แก่
โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อโจทก์ร่วมนำเช็ค
พิพาททั้งสองฉบับไปเรียกเก็บเงิน แต่ถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินเนื่องจากบัญชีของ
จำเลยที่ 1 ถูกปิดลงก่อนที่โจทก์ร่วมจะนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเรียกเก็บเงิน การกระทำของ
จำเลยทั้งสองจึงเป็นการออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คครบองค์ประกอบ
ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 40 ถึงแม้จะ
ปรากฏว่า สัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข 1 ที่โจทก์อ้างในคดีนี้นั้นปิดอากรแสตมป์เพียง 20 บาท
ซึ่งตามบัญชีตราอากรแสตมป์ข้อ 5 ระบุว่า การกู้ยืมเงินทุกจำนวนเงิน 2,000 บาท หรือเศษของ
2,000 บาท แห่งยอดเงินให้กู้ยืมจะต้องปิดอากรแสตมป์ 1 บาท จำเลยทั้งสองทำสัญญากู้ยืมเงิน
โจทก์ 300,000 บาท ดังนั้น จึงต้องปิดอากรแสตมป์ 150 บาท การที่โจทก์ปิดอากรแสตมป์ใน
สัญญากู้ยืมเงินไม่ครบ ซึ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์
บริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้จนกว่า
จะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้และขีดฆ่าแล้ว..." จึง
มีปัญหาวินิจฉัยว่าเช็คพิพาทที่ออกชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว จะเป็นเช็คที่ออกเพื่อ
ชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย อันจะทำให้จำเลยทั้งสองมีความผิดตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 หรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติ
ที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์จะใช้
ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีกหรือส่วนของตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เฉพาะในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วน

ในคดีอาญาไม่ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้นในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมโดยมีสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข 1 มาแสดงก็ถือว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คดังกล่าวถูกระงับการตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินก็ครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 แล้วจำเลยที่ 1 จึงมีความผิดตามฟ้องที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาลงโทษจำเลยที่ 1 มานั้นชอบแล้ว ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาฎีกาจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้นพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำนำคดีเฉพาะจำเลยที่ 2 เสียจากสารบบความ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 คู่บับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1002/2544 พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานีโจทก์โจทก์ร่วมโจทก์นายนิกร ตั้งควัฒนาโจทก์นางนฤพร สุทธิสาร หรือนางธนธรณ์ มุสิกะวัน ที่ 1 จำเลยนางเจตสุภา วรพันธ์ ที่ 2 จำเลย ป.รัชฎากร ม. 118 พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 ม. 4 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิดแสดงฉบับบริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีกหรือส่วนของตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เฉพาะในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วนในคดีอาญาไม่ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้น เมื่อจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมโดยมีหนังสือสัญญากู้ยืมเงินมาแสดงก็ถือว่าจำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย แม้สัญญากู้ยืมเงินจะปิดอากรแสตมป์ไม่ครบก็ตามเมื่อเช็คดังกล่าวถูกระงับการปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชนัยการ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ จำนวนสองฉบับ ฉบับแรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่นายนิกร ตั้งควัฒนา ผู้เสียหาย เพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมเงินซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คทั้งสองฉบับถึงกำหนดชำระ ผู้เสียหายนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเงินฝากของผู้เสียหายที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรีเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค แต่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาถนนสรรพสิทธิ์ประสงค์ เพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค แต่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาถนนสรรพสิทธิ์ประสงค์ เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2539 ทั้งสองฉบับโดยให้เหตุผลว่า "บัญชีปิดแล้ว" ทั้งนี้จำเลยทั้งสองร่วมกันออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค เหตุเกิดที่ตำบลวารินชำราบ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83, 91 จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธระหว่างพิจารณานายนิกร ตั้งควัฒนา ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 ให้เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 กระทงแรกให้ลงโทษจำคุกคนละ 8 เดือน กระทงที่สองให้ลงโทษจำคุกคนละ 4 เดือน รวมจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 12 เดือนจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า กระทงแรกให้จำคุกคนละ 4 เดือน กระทงที่สองให้จำคุกคนละ 2 เดือน รวมจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 6 เดือน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นจำเลยทั้งสองฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 อนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ร่วมผู้เสียหายขอถอนคำร้องทุกข์

เฉพาะจำเลยที่ 2 ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่ถึงที่สุด ผู้เสียหายจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้ เมื่อผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์เฉพาะจำเลยที่ 2 ย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(2) ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ทางพิจารณาโจทก์และโจทก์ร่วมนำเสนอว่า เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 จำเลยทั้งสองได้มาขอกู้ยืมเงินโจทก์ร่วม 300,000 บาท ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตกลงชำระหนี้คืนโจทก์ร่วม 2 งวด คือวันที่ 13 และ 25 มีนาคม 2539 โจทก์ร่วมตกลงและทำสัญญากู้ไว้เป็นหลักฐานตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 จำเลยทั้งสองได้รับเงินที่กู้ยืมไปแล้วและร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ รวม 2 ฉบับชำระหนี้เงินกู้แก่โจทก์ร่วมตามงวดที่ตกลงกันฉบับแรกลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ก่อนเช็คฉบับแรกถึงกำหนดในวันที่ 12 มีนาคม 2539 จำเลยที่ 1 ได้โทรศัพท์ถึงโจทก์ร่วมขอเลื่อนการจ่ายเงินตามเช็คไปกลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเงินฝากของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรีเพื่อประสงค์เพื่อให้เรียกเก็บเงิน แต่ปรากฏว่าธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินทั้งสองฉบับ ในวันที่ 25 เมษายน 2539 โดยให้เหตุผลเหมือนกันว่า "บัญชีปิดแล้ว" ตามสำเนาเช็คและใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข จ.2 ถึง จ.5 โจทก์ร่วมทวงถามแล้วจำเลยทั้งสองเพิกเฉยก่อนโจทก์ร่วมนำเช็คไปเรียกเก็บเงินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของจำเลยปิดแล้วจำเลยที่ 1 นำสืบว่า จำเลยทั้งสองรู้จักกับโจทก์ร่วมมาก่อนและจำเลยที่ 1 เคยไปกู้ยืมเงินโจทก์ร่วมก่อนหน้านี้ 2 ถึง 3 ครั้ง เมื่อเดือนมกราคม 2539 จำเลยที่ 1 นำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปแลกเงินสดจากโจทก์ร่วมจำนวน 300,000 บาท โจทก์ร่วมคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนและหักดอกเบี้ยเป็นเงิน 30,000 บาท ไว้ก่อนจ่ายเงินให้จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 ไม่ได้กู้ยืมเงินโจทก์ร่วม แต่ไปเป็นเพื่อนจำเลยที่ 1 โจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินและเช็คพิพาทต่อหน้าโจทก์ร่วมเพื่อเป็นคู่ค้ำประกันพิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาเฉพาะจำเลยที่ 1 ว่ากระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่า ตามวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง จำเลยทั้งสองได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับมอบให้โจทก์ร่วม มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยทั้งสองว่าจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ จำเลยทั้งสองฎีกาว่าลายมือชื่อในช่องผู้กู้ เอกสารหมายเลข จ.1 และลายมือชื่อในช่องผู้ส่งจ่ายเช็คพิพาททั้งสองฉบับเห็นได้ชัดว่าลายมือชื่อของจำเลยที่ 1 เป็นลายมือชื่อเดียวกันแต่ใช้ปากกาคนละด้ามทั้งโจทก์ร่วมก็เบิกความยอมรับว่าเช็คที่จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ครั้งอื่น ๆ ให้แก่โจทก์ร่วม ส่วนจำเลยที่ 2 นั้นโจทก์ร่วมก็ทราบดีอยู่แล้วว่าโจทก์ร่วมให้จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อในเช็คพิพาททั้งสองฉบับเพื่อเป็นการค้ำประกันและทราบอยู่แล้วว่า เช็คพิพาทหมายเลข จ.2 และ จ.3 เป็นของจำเลยที่ 1 นั้น โจทก์มีตัวโจทก์ร่วมและนางบรรจง จุฬพารณ์ มาเบิกความยืนยันได้ความว่าจำเลยทั้งสองได้ไปขอกู้ยืมเงินจากโจทก์ร่วมที่บ้านจำนวน 300,000 บาท โจทก์ร่วมตกลงให้จำเลยทั้งสองกู้ยืมเงินและมอบเงินสดให้จำเลยทั้งสองไปในวันเดียวกันนั้น จำเลยทั้งสองตกลงจะชำระเงินกู้ยืมทั้งหมดคืนภายในวันที่ 13 มีนาคม 2539 งวดหนึ่งและในวันที่ 25 มีนาคม 2539 อีกงวดหนึ่งตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข จ.1 ข้อ 3 ในการชำระเงินกู้ยืมดังกล่าว จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) สาขาวารินชำราบ ลงวันที่ 13 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 200,000 บาท มอบให้แก่โจทก์ร่วมโดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้กรอกรายละเอียดลงในเช็คดังกล่าว ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข จ.2 และในการชำระเงินกู้งวดที่ 2

จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คธนาคารเดียวกันกับฉบับแรก ลงวันที่ 25 มีนาคม 2539 จำนวนเงิน 100,000 บาท ให้แก่โจทก์ร่วมอีกเช่นเดียวกัน ตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข 3 (ส่วนต้นฉบับเช็คโจทก์ร่วมให้ศาลตรวจสอบแล้วขอรับคืนไปทั้ง 2 ฉบับ) จำเลยทั้งสองบอกกับโจทก์ร่วมว่าเมื่อเช็คทั้งสองฉบับถึงกำหนดวันส่งจ่ายให้โจทก์ร่วมนำไปเรียกเก็บเงินได้ทันที ต่อมาวันที่ 12 มีนาคม 2539 จำเลยที่ 1 โทรศัพท์แจ้งโจทก์ร่วมว่าอย่าเพิ่งนำเช็คไปเข้าบัญชี เนื่องจากยังไม่มีเงินจ่ายขอให้โจทก์ร่วมนำเช็คทั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีเรียกเก็บเงินประมาณ กลางเดือนเมษายน 2539 โจทก์ร่วมยินยอมและไม่ได้ติดต่อกับจำเลยที่ 1 อีกเลย จนถึงวันที่ 25 เมษายน 2539 โจทก์ร่วมจึงนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเข้าบัญชีของโจทก์ร่วมที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี (ที่ถูกต้องเป็นถนนสรพสิทธิประสงค์) เพื่อเรียกเก็บเงินแทน แต่ถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คทั้งสองฉบับ โดยให้เหตุผลว่า"บัญชีปิดแล้ว" ตาม สำเนาใบคืนเช็คเอกสารหมายเลข 4 และ จ.4 โจทก์ร่วมทวงถามให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ตามเช็ค ทั้งสองฉบับนั้นแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย จากพยานหลักฐานดังกล่าวของโจทก์และโจทก์ ร่วมกับตามพฤติการณ์แห่งคดีบ่งบอกให้เห็นได้ว่า จำเลยที่ 2 รับราชการเป็นครูระดับ 7 เป็นเพื่อน และเคยร่วมลงทุนในกิจการรับเหมาก่อสร้างกับจำเลยที่ 1 ย่อมมีความรู้สันทัดจัดเจนในการใช้เช็ค และต้องมีความรอบคอบพอสมควรในการลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่า ลงลายมือชื่อในเอกสารสัญญากู้ยืมเพื่อเป็นการค้ำประกันจำเลยที่ 1 จึงขัดต่อเหตุผลและสภาพ ความเป็นจริง จึงไม่น่าหนักใจรับฟังเมื่อพิจารณาโดยรอบคอบตามคำเบิกความและ พยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมแล้ว ตามพฤติการณ์แห่งคดีรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองออก เช็คพิพาททั้งสองฉบับให้แก่โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ ตามกฎหมาย เมื่อโจทก์ร่วมนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไปเรียกเก็บเงิน แต่ถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธ การจ่ายเงินเนื่องจากบัญชีของจำเลยที่ 1 ถูกปิดลงก่อนที่จะโจทก์ร่วมจะนำเช็คพิพาททั้งสองฉบับไป เรียกเก็บเงิน การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตาม เช็คครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 หนึ่งแม้จะปรากฏว่า สัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข 1 ที่โจทก์อ้างในคดีนั้นปิด ออกรสแดงเพียง 20 บาท ซึ่งตามบัญชีอัตราดอกเบี้ยข้อ 5 ระบุว่า การกู้ยืมเงินทุกจำนวน เงิน 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แห่งยอดเงินให้กู้ยืมจะต้องปิดออกรสแดง 1 บาท จำเลยทั้งสองทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ 300,000 บาท ดังนั้น จึงต้องปิดออกรสแดง 150 บาท การ ที่โจทก์ปิดออกรสแดงในสัญญากู้ยืมเงินไม่ครบ ซึ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า "ตราสารใดไม่ปิดแสดงบริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีก หรือสำเนาทราสารนั้นเป็น พยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสดงบริบูรณ์ตามอัตราในบัญชี ทายหมวดนี้และขีดฆ่าแล้ว..."จึงมีปัญหาวินิจฉัยว่าเช็คพิพาทที่ออกชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน ดังกล่าว จะเป็นเช็คที่ออกเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย อันจะทำให้จำเลย ทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 หรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ตราสารใดไม่ปิด แสดงบริบูรณ์จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับ คู่ฉีกหรือส่วนของตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานไม่ได้เฉพาะ ในคดีแพ่งเท่านั้น ส่วนในคดีอาญาไม่ต้องห้ามที่จะนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้น ใน คดีอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 เมื่อ จำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมโดยมีสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข 1 มาแสดงก็ถือได้ว่า

จำเลยออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คดังกล่าวถูกธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินก็ครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 แล้วจำเลยที่ 1 จึงมีความผิดตามฟ้องที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาลงโทษจำเลยที่ 1 มานี้ชอบแล้ว ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาฎีกาจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำนำยคดีเฉพาะจำเลยที่ 2 เสียจากสารบบความ นอกจากที่แก้ให้ เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1

องค์คณะ

ดลจรัส รัตนไศภิต · สมศักดิ์ วงศ์ยืน · ประพันธ์ ทรัพย์แสง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1002/2544>